

Београд
Број 04-34/210-4
Датум 01-11-2023

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА**

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата

мр Маја (Тихомир) Студен

Уметничка област

Примењене уметности и дизајн

Име ментора

Миланка Берберовић

Назив уметничког пројекта

Одевни огледи – улога костима у обликовању
идентитета – просторна инсталација

Комисија за писање извештаја

1. Миланка Берберовић, проф. емеритус,
ментор
2. Светлана Цвијановић, ред. проф. ФПУ у
Београду, председница комисије
3. др ум. Нинослава Вићентић, ванр. проф.
ФПУ у Београду
4. др ум. Златко Цветковић, ванр. проф. ФПУ у
Београду
5. Светозар Рапајић, проф. емеритус

Датум седнице Наставно уметничко
научног већа на којој је именована
Комисија

3.10.2023.

Број одлуке о именовању Комисије

03-13/101-VI/1

2. Биографија кандидата

Име презиме	мр Маја (Тихомир) Студен
Место и датум рођења	Бачка Паланка 27.12.1972.
Адреса	Бул. Зорана Ђинђића 123
Телефон	060/3640277
E-mail адреса	studentmaja@gmail.com / maja.studen@fpu.bg.ac.rs

Мр Маја (Тихомир) Студен (1972) завршила је дипломске студије костимографије 1996. године на Факултету примењених уметности, Универзитета уметности у Београду. Звање магистра уметности из области Сценског костима стекла је 2001. године на истом Факултету са темом *Стваралац костимограф и редитељска поставка*. Од 1997. запослена је на ФПУ на Одсеку костим, где је прошла сва звања од „обдареног лица“, асистента приправника, асистента, доцента и ванредног професора (2014 –). Кроз различите пројекте сарађивала је са више институција културе у земљи и иностранству: (у Београду: Музеј примењене уметности, Етнографски музеј, Музеј Николе Тесле, Историјски музеј Србије; Народни музеј Панчево, Народни музеј Зрењанин, Градски музеј у Вршцу; као и са позориштима у Београду, Новом Саду, Суботици, Зрењанину, Нишу, Подгорици и др.). Кандидат је била члан Уређивачког одбора Зборника МПУ, где је више пута била ангажована и као рецензент. Члан је УЛУПУДС-а од 2001. године, а била је и члан Уметничког савета овог удружења. Од 2007–2009 била је део стручног тима у пројекту Berg Oxford Енциклопедија светске историје одевања и моде у одредници о *Историји одевања и моде у Србији* као аутор чланка *Градско одевање у Србији од 1945. до данас* која је изашла 2010. године. 2015. године била је један од представника Србије на великој међународној изложби костимографије *Костим на прелазу векова 1990-2015* одржаној у Централном државном позоришном музеју Бахрушин у Москви. Од 2014. године је на докторским уметничким студијама на студијском програму Примењене уметности и дизајн на ФПУ.

У професионалној пракси Маја Студен била је ангажована као аутор костимографије и сценографије за луткарске пројекте, за драмске и оперске представе, дечији ТВ серијал и рекламне спотове. Уз костимографски рад специјализовала се за конструкцију и реализацију историјских оглаваља и детаља за више десетина различитих пројеката у земљи и иностранству, где се посебно издваја рад на реплици цилиндра Николе Тесле. Своје радове излагала је на две самосталне изложбе и учествовала у више групних изложби у земљи и иностранству. Као ментор и наставник на ФПУ реализовала је осамнаест студентских изложби и две радионице у јавним просторима и музејима. Добитник је седам награда и признања за професионални и једне за педагошки рад.

Списак уметничких, односно научних и стручних радова – избор:

Костимографија – избор:

Дизајн сакоа за музичара Рамба Амадеуса, продукција Етно мрежа, Београд, 2021, април-мај

Дизајн капута за музичара Рамба Амадеуса, продукција Етно мрежа, Београд, 2021, децембар

Реализација реплике цилиндра Николе Тесле, Музеј Николе Тесле у Београду, 2019, 2020 и 2023.

Аутор реконструкције две униформе граничара Банатске војне границе из 1765. и 1790. год. за потребе изложбе *Три стотине година Пожаревачког мира у Ковину, значај и одјеци*, Друштво за неговање традиција Банатске војне границе, Ковин 2018.

Аутор костимографије, оперета *Бечка крв*, Ј. Штрауса, режија Воја Солдатовић, Опера и театар

Мадленианум, Земун, 2014.

Аутор костимографије и тотал дизајн, *Прича о причи*, М. Ријавец, режија Т. Станковић, Мало позориште Душко Радовић, Београд, 2010.

Аутор костимографије и ко-сценограф, *Мандрагола*, Н. Макијавели, режија Н. Савковић, Позориште младих, Нови Сад, 2009.

Аутор костимографије, *Степа*, А. П. Чехов, режија Б. Милосављевић, Мало позориште Душко Радовић, Београд, 2008.

Аутор костимографије, ТВ серијал *Клацкалица*, В. Андрић, режија Б. Вучић, РТС, Београд, 2004 – 2005.

Аутор костимографије и дизајна лутака, *Едерланда данска пепељуга*, С. Богдановић, режија Воја Солдатовић, Мало позориште Душко Радовић, Београд, 2002.

Аутор костимографије, опера *Così fan tutte*, В. А. Моцарта, режија Миклош Синатар, Камерна опера Мадленианум, Земун, 2002.

Аутор костимографије, *Живот и прикљученије војника Ивана Чонкина*, режија Љубосав Мајера, Народно позориште Тоша Јовановић, Зрењанин, 2002.

Аутор костимографије и дизајна лутака, *Ако је веровати мојој баки*, Д. Максимовић, режија Воја Солдатовић, Дечје позориште Суботица, 1998.

Значајније изложбе:

Између игре и стварности, Мала галерија УЛУПУДС-а, самостална изложба одевних детаља, 2018.

Изложба *Уметност данас*, Галерија хола Народне банке Србије, групна изложба, 2019.

Коаутор изложбе *Три стотине година Пожаревачког мира у Ковину, значај и одјеци*, Центар за културу, Ковин 2018.

Costume At The Turn Of The Century 1990-2015, Bakhrushin Central State Theatre Museum, међународна изложба, Москва 2015.

Црна кутија 01, 02, 03, изложба секције за Сценографију и костимографију УЛУПУДС-а, Галерија Сингидунум, Београд, колективна изложба, 2012, 2013, 2014.

20. *Београдска мини-арт сцена*, Галерија Сингидунум, Београд, колективна изложба, 2014.

Ретроспективна изложба сценографије и костимографије УЛУПУДС-а, Кућа Краља Петра, Београд, колективна изложба, 2013.

Аксесоар 07, Галерија Сингидунум, Београд, колективна изложба, 2013.

Експериментом до..., Галерија СУЛУЈ, колективна изложба, Београд, 2013.

Мајска изложба УЛУПУДС-а, 2000, 2009, 2013, 2018.

10. и 11. *Међународни бијенале уметности минијатуре*, Културни центар Горњи Милановац – Модерна галерија, колективна изложба, 2010, 2012.

4. и 6. *Бијенале сценског дизајна – УУСТАТ*, Музеј примењене уметности, Београд, 2002, 2004.

Педагошки рад – избор:

Коаутор и ментор изложбе *Иновација као изазов* (са ванр. проф. С. Цвијановић), Комбанк Арт хол- зграда Политике, Београд, 2018.

Презентација пројекта *Ликовна реконструкција граничара Банатске војне границе*, Центар за културу Ковин у оквиру изложбе *Три стотине година Пожаревачког мира у Ковину, значај и одјеци*, по позиву, дец. 2018.

Коаутор и ментор изложбе *Гуњ* (са доц. С. Цвијановић и ред.проф. Љ. Петровић) по позиву, Етнографски музеј, 2016.

Коаутор и ментор изложбе *Рефлексија меморије* (са доц. С. Цвијановић и ред.проф. Љ. Петровић) по позиву као део пратеће изложбе *Освежавање меморије- орнаменти српских средњовековних фресака* аутора Душана Миловановића; Музеј примењене уметности у Београду, јан-феб. 2014.

Аутор радионице *Ах, те ципеле* са студентима одсека Костим у оквиру манифестације Ноћ музеја, Музеј примењене уметности у Београд, по позиву, мај 2013.

Аутор изложбе *Остаци времена* у оквиру ИКОМ конференције о костиму *IN BETWEEN – Culture of Dress Between East and West*, Мала Галерија УЛУПУДС-а и Галерија и Излози ФЛУ у Београду, сеп – окт. 2011.

Научни и стручни рад – избор:

Аутор чланка *Serbia, Urban Dress 1945 to Twenty-First Century*, The Berg Encyclopedia of World Dress and Fashion, Volume 9 – East Europe, Russia, and the Caucasus, Berg Fashion Library, Berg Publishers / Oxford International Publishers Ltd, United Kingdom, 2010.

Предавање по позиву на тему *Одевање у Србији од 1960. до 2000. године* у оквиру циклуса предавања „*Ах, та мода!* - Одевање у Србији у XIX и XX век, Музеј примењене уметности, Београд, 2013.

Приказ костимографских реализованих дела у стручној монографији *Сценски костим-Трагање*, ауторке Миланке Берберовић, РТС издаваштво, децембар 2022.

Награде и признања:

2008. Сребрна медаља Универзитета уметности у Београду за значајне уметничке и педагошке резултате на ФПУ

2006. Велика награда (Grand Prix) за ауторске тимове 6 представа у продукцији Малог позоришта Душко Радовић из Београда, Маји Студен Петровић за уметнички допринос у представи Свет једног света, Т. Станковић на 6. Бијеналу сценског дизајна у МПУ Београд

2004. Специјално признање за тотал дизајн у представи Свет једног цвета, Т. Станковић, 10. Позоришни фестивал за децу Фестић, Мало позориште Душко Радовић, Београд

2002. награда Милена Начић за допринос креативности у луткарству, Мало Позориште Душко Радовић, Београд

2002. Плакета УЛУПУДС-а

2002. Признање за дизајн лутака и костима у представи Едерланда - данска пепељуга, 4. Бијенале сценског дизајна, Музеј примењене уметности, Београд

1998. Награда за дизајн лутака и костима у представи Ако је веровати мојој баки, 31. сусрети професионалних позоришта Србије, Мало Позориште Душко Радовић, Београд

1997. Награда за дизајн лутака у представи Смрт Омера и Мериме, коаутор лутака, Дечији фестивал, Котор

3. Детаљна анализа уметничког пројекта кандидата

Докторски уметнички пројекат кандидата мр Маје Студен *Одевни огледи – улога костима у обликовању идентитета – просторна инсталација* састоји се од: апстрактна на српском и енглеском језику, уводног дела рада, пет поглавља које обрађују истраживачки и уметнички процес реализације докторског уметничког рада, резимеа, литературе, списка реализованих радова, фотографије радова и биографије кандидата.

Кандидат је у уводном делу рада изнео предмет и циљ докторског уметничког пројекта као и методолошки приступ истраживању и анализи одређених елемената који су довели до реализације уметничког дела пројекта.

Први део истраживачког дела рада обухвата костимографски појмовник у коме се кандидат бави разматрањима одлика и значаја уметности у области костима где се посебно издвајају сегменти као што су: костимографија, тело, одевање, мода, ношња-костим и култура одевања. Овом широком пољу костима, односно одевања, које је последњих тридесет година добило на важности, кандидат приступа и анализира из сопственог угла користећи се искуствима и запажањима теоретичара моде и одевања. Нова истраживања и увиди у овој области отварају нове теме и погледе на појам одевања, моде и идентитета.

У другом делу рада кандидат се бави анализом визуелног идентитета и његовог значаја у оквиру друштвених односа издвајајући их као јединствену и уникатну категорију. Истичу се важност и комуникацијска својства костима као знака где се кроз променљиве визуелне одлике човека остварује веза са околином и на тај начин успоставља осећај припадности, потврђености или анимозитета. Кандидат у овом делу рада улогу идентитета посматра и у оквиру могућих костимографских задатака.

Трећи део говори о важности перцептивног и рефлексивног процеса који се разматра из позиције креативног задатка. Како наводи Ингрид Лошек, мода, као и уметност, укључује креативне технике и иновативне процесе где она постаје рефлексивна унутрашњег стваралачког потенцијала уметника, али и одраза споља, што наглашава њену друштвену, естетску или културолошку улогу. Користећи ова запажања, кандидат их преноси у методолошку поставку рада и примењује их у креативној пракси. У овом делу рада издвојени су ликовни елементи као основне вредности за уметничко обликовање костима.

У четвртном делу докторског уметничког пројекта кандидат се ослања на примере из уметничке праксе у којој се костим посматра као уметнички „простор“ и где се мода, одевање и костим или његови елементи користе као одраз спољашњег и унутрашњег идентитета личности. Кроз издвојене примере и различите приступе изражавања кроз форму слике или објекта кандидат преноси лични уметнички сензибилитет ауторског поступка ствараоца.

У петом делу као полазиште за свој уметнички пројекат кандидат користи податке из часописа фотографија, писаних извора, разговора са различитим саговорницима и личним сећањима ради прикупљања сазнања о костиму и његове даље примене у уметничком обликовању. Кандидат кроз експериментални практични и естетски приступ теми свој уметнички сензибилитет изражава кроз различите медије и технике стварајући пет засебних целина у којима је постављен лични методолошки приступ у трагању за инспирацијама, начинима интерпретације и реализације уметничких радова. Истраживачки део писаног дела уметничког поступка и анализа прикупљених података о односу појединих личности према начину одевања као и избори детаља, боја и техника, дали су посебно занимљиву реализацију уметничког дела рада.

4. Оцена остварених резултата

У докторском уметничком пројекту *Одевни огледи – улога костима у обликовању идентитета – просторна инсталација* Маје Студен на основу истраживања и анализе прикупљене грађе, као и разговора са одабраним личностима, односно личним сећањима дошло је до уметничког концепта у коме је показан индивидуални однос према костиму као показатељу идентитета. Кроз различите материјале и уметничке медије реализованих инсталација Маја је показала могуће односе према значењу костимских детаља и елемената као основних показатеља идентитета носиоца. На јавној презентацији уметничког дела пројекта у галеријском простору Центра за културу Влада Дивљан у Београду, 23 – 26. октобара 2023. приказани су следећи радови:

Рад *Порцелански одевни кутак: Мила у стезнику и Софија у „бикинију“* представљају две керамичке лутка – скулптуре инспирисане марионетама и старим крпеним луткама, рађене у комбинованој техници порцелана и осликаног текстила. Као повод за њихову реализацију послужио је новински чланак о историјском костиму у овом случају о корсету и купаћим костимима као показатељ некадашње културе одевања у циљу нагласка на идентитет носиоца. Осликани детаљи на порцелану истичу женственост и префињеност осећања тога времена. Лутке имају двојаку функцију, могу се покретати као марионете, а могу представљати и просторну инсталацију.

Рад *Из модног излога* састављен је из више различитих елемената – од којих су три одређене костимске форме (хаљине) које представљају вредност за потенцијални идентитетски знак носиоца костима. Дизајнерско решење текстила пратећих костимских форми у различитим колористичким односима урађено је дигиталном техником, а реализовано је у форми плаката. Костими су представљени кроз изрезане дводимензионалне силуете штампане на форекс плочама.

Рад *Триптих: У пун круг – Марија, Љубица и Маја* представља реализоване три сукње постављене у простору као инсталација од којих свака има своју личну причу са елементима ликовности која се односи на сваку особу посебно. Кроз ликовну стилизацију и деконструкцију одевног предмета у сопственом имагинарном простору „оживљеног сна“ спојене су жене различитих генерација у надреалну слику.

Рад *Модне силуете 1, 2 и 3* чини инсталација која производи пројекцијске слике на зиду. Оне су добијене окомито постављеним рамовима на којима су макете костима које посредством усмереног светла рефлектују дводимензионалну слику на зиду, што им даје вредност илустрације. Ове пројектоване слике имају могућност промене пропорције одевних облика, одређеним усмерењем светлосних снопова. У реализацији рада коришћена су различита средства и материјали да би се постигли богатији валерски односи и истакла особеност ликовних вредности костима.

Рад под именом *Ансамбл* чини костим који се састоји од хаљине и жакета од органдина боје инкарната како би симболички сугерисао неко тело. Постављен под сноп позадинског светла „рендгенски“ се читава кројна структура и текстура материјала појачавајући на тај начин све, иначе невидљиве, елементе његовог садржаја, као што су унутрашњи шавови и рајсфершлус. Овим радом кандидат пропитује однос тела и костима, као и симболички потенцијал који својом презентацијом испољава. Рад је представљен фотографијама великих формата.

Реализација уметничког пројекта кандидата од почетног истраживачког дела и анализе прикупљених садржаја, преко инспирација и стварања идејног концепта довело је до успешне изведбе која је естетски ефектно обликована и изведена. Кроз реализацију докторског уметничког рада Маје Студен потврђени су значај, улога и различите вредности костима у обликовању визуелног идентитета где су кроз посебан уметнички наратив истакнута његова потенцијална комуникацијска својства.

5.Критички осврт Комисије

Докторски уметнички пројекат кандидата Маје Студен *Одевни огледи – улога костима у обликовању идентитета – просторна инсталација* поштујући основне карактеристике костима, његов значај и значење, његове визуелне вредности, кандидат је показао знање и суптилан однос према употребној вредности различитих материјала и детаља тражећи ликовне одговоре у различитим уметничким медијима у реализацији постављеног идејног проблема. Елементи костима, њихов изглед и значења, њихове форме, боје и материјали, одређују психичко стање и материјализују осећања.

Посматрајући теоријска и практична сазнања о костиму, одевању и моди кандидат у реализацији свог рада истиче важност идентитета као знака применљивог у костимографској и уметничкој пракси. С тим у вези Маја костим посматра као вишезначни простор који може да садржи различите поруке, од једноставних естетских назнака, до дубоких личних и друштвених идентитетских одредница.

Кроз издвојене примере из уметничке праксе предочени су различити приступи уметничког изражавања и преношења поруке кроз одевне и модне ликовне манифестације уметничког наратива у медију слике или објекта. Кандидат кроз приложене случајеве из уметничке праксе, указује на то да костим није само костимографски задатак или вештачки конструисана представа, већ је он свакодневни, односно веома лични, инструмент продукције визуелних порука и унутрашње нарације. Због тога је рад Маје Студен тежио да проникне у искуства личне ауторске драматургије како би се с разлогом направио отклон од уобичајених тимских, по много чему условљених костимографских задатака.

Уметничко-истраживачки рад кандидата Маје Студен систематским прилазом и промишљеним истраживачким радом, који је открио суштинске вредности и значај костима, пружио је прилику кандидату, да служећи се различитим средствима у оквиру основне форме, да целини нов идентитет, али и нов уметнички доживљај.

Бавећи се професионално радом у области костима и као предавач, Маја Студен је систематски пришла задатој теми дефинишући на јасан начин своја размишљања и постављајући одређена питања на која је у реализацији уметничког дела пројекта дала свој ликовни одговор.

Кандидат ликовним елементима даје вредност и значења која имају широк спектар примене и комбинација, односно уметничке обраде у поступку реализације пројекта од истраживања до развијања идеје, како у пројектовању, преобликовању, транспоновану, стилизацији, тако и у презентацији уметничког дела.

6. Закључак са образложењем доприноса пројекта уметности

Докторски уметнички пројекат *Одевни огледи – улога костима у обликовању идентитета – просторна инсталација* мр Маје Студен је оригинални и самостално реализовани уметнички рад. Сви делови пројекта, од истраживачког до писаног дела, анализе и реализације уметничког дела пројекта су према одобреној пријави у складу са пријављеном темом. Комисија је донела закључак да је кандидат мр Маја Студен успешно реализовала уметнички део пројекта и приказала га на јавној изложби. Поред свих истакнутих вредности које овај докторски уметнички пројекат има његов допринос и значај огледа се и у слободи методолошког приступа уметности костима у смислу преласка границе костима од употребне вредности до чисто уметничког израза.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта предлаже Наставно-уметничком-научном већу Факултета примењених уметности и Сенату Универзитета уметности да прихвате овај извештај и покрену процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта *Одевни огледи – улога костима у обликовању идентитета – просторна инсталација* мр Маје Студен.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Миланка Берберовић, проф. емеритус, ментор

Светлана Цвијановић, ред. проф. ФПУ у Београду, председница комисије

др ум. Нинослава Вићентић, ванр. проф. ФПУ у Београду

др ум. Златко Цветковић, ванр. проф. ФПУ у Београду

Светозар Рапајић, проф. емеритус